

U S N E S E N Í

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Růženy Kučerové a soudců JUDr. Hany Kynštetrové a JUDr. Jany Lukešové v právní věci žalobce: **Ing. Vlastimil O.**, xxx, bytem xxx, zastoupen **Mgr. Veronikou Uhlířovou**, advokátkou, Mánesova 19, Praha 2, proti žalované: **UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.**, IČ 64948242, Želetavská 1525/1, Praha 4 – Michle, o zaplacení **185.653.000 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 7. listopadu 2013 č. j. 13C 140/2011-109**

t a k t o :

Usnesení soudu prvního stupně se mění tak, že žalobci se přiznává osvobození od soudního poplatku o 95 %, tj. stanovuje se výše poplatku z návrhu na zahájení řízení částkou 50.000 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 7. listopadu 2013 č. j. 13C 140/2011-109 žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Soud prvního stupně své rozhodnutí zdůvodnil tím, že žalobce se domáhá proti žalovanému náhrady škody ve výši 185.653.000 Kč s příslušenstvím způsobené neoprávněným návrhem žalovaného na prohlášení konkurzu. Žalobce v rámci žaloby podal návrh na osvobození od soudních poplatků. Na žádost soudu vyplnil formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“. Z daného soud učinil zjištění, že žalobce je rozvedený, pobírá starobní důchod ve výši 5.951 Kč, má úspory ve výši 78.845,34 Kč a je společníkem v obchodní společnosti XXX s.r.o., XXX, jeho obchodní podíl činí 10 %, dále je jednatelem ve společnosti XXX s.r.o., XXX a XXX s.r.o., XXX. Žalobce bydlí v objektu svého syna, měsíčně činí výdaje domácnosti na energii 2.250 Kč. Soud prvního stupně uvedl, že důvodem pro osvobození od soudních poplatků je sociální situace a nemajetnost žadatele nebo jeho nepříznivý zdravotní stav, v nichž se ocitl bez svého zavinění (§ 138 odst. 1 o. s. ř.). Je povinností žadatele, aby dostatečně osvědčil, že se bez vlastního zavinění ocitl v mimořádně tíživých osobních, zdravotních a majetkových poměrech, které mu zaplacení soudního poplatku znemožňují. Pokud tak neučiní, nelze jeho žádosti vyhovět. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobce je nejenom společníkem ve společnosti XXX s.r.o., ale též odpovědným zástupcem ve společnosti XXX s.r.o. a XXX s.r.o., z čehož mu plyne příjem, takže žalobce nemá nárok na osvobození od soudního poplatku.

Proti usnesení podal žalobce odvolání. S odkazem na § 205 odst. 2 písm. b), e) a g) o. s. ř. Žalobce ve formuláři správně a zcela vylíčil svoje majetkové poměry. Pokud neuvedl, že je odpovědným zástupcem ve společnosti XXX s.r.o., XXX s.r.o. a XXX s.r.o., tak učinil proto, že z těchto funkcí mu žádné příjmy neplynou. Žalobce odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.9.2013 sp. zn. 30Cdo 2643/2013 a náleží Ústavního soudu ze dne 9. února

2009 sp. zn. IV.ÚS 2856/2008 a zdůraznil, že účelem právního institutu osvobození od soudních poplatků je zajistit přístup k soudu a s ním spjatou ochranu jeho práv i v podmínkách jeho tíživé materiální a sociální situace. Posouzení naplnění tohoto účelu je vázáno na konkrétní věci a konkrétní uplatněné právo. Dále odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.10.2009 sp. zn. 20Cdo 3234/2002 a usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.6.2008 sp. zn. 21Cdo 3676/2007. V obou těchto uvedených rozhodnutích Nejvyšší soud zaujal stanovisko, že objektivní nedostatek finančních prostředků nesmí být překážkou přístupu k soudu.

Městský soud v Praze jako soud odvolací usnesení přezkoumal na základě podaného odvolání bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c o. s. ř. v souladu s § 212, § 212a odst. 6 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že jsou dány podmínky pro analogický postup dle § 220 o. s. ř.

Podle § 138 odst. 1 o. s. ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost, poplatky zaplacené před rozhodnutím osvobození se však nevracejí.

Předpokladem pro osvobození od soudních poplatků je splnění dvou základních podmínek. První je, že osvobození od soudních poplatků odůvodňují poměry účastníka (majetkové, sociální a další), druhou podmínkou, která musí být splněna současně, je, že se nejedná o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Pokud jde o druhou z uvedených podmínek, nelze na počátku řízení bez dalšího posoudit, zda se jedná ze strany žalobce o svévolné či zřejmě bezúspěšné uplatňování či bránění práva. První podmínkou je, že osvobození od soudních poplatků musí odůvodňovat poměry účastníka (majetkové, sociální a další), přičemž úplné osvobození od soudních poplatků je zcela výjimečné, pokud jsou pro to závažné důvody. Odvolací soud zkoumal, zda žalovaný hodnověrně osvědčil, že na jeho straně jsou poměry odůvodňující osvobození od soudních poplatků. Na tomto místě odvolací soud zdůrazňuje, že je povinností účastníka řízení zajistit si finanční prostředky, aby mohl dosáhnout uspokojení svých nároků případně soudní cestou. Ve vztahu k poplatkové povinnosti má soud nejen povinnost bránit vzniku majetkových překážek přístupu účastníka k soudu, ale i povinnost chránit zájem státu na získání stanovených soudních poplatků od účastníků, kteří ze zákona mají povinnost k jejich zaplacení. Předpokladem pro osvobození od soudních poplatků je v prvé řadě prokázat, že účastník se nachází v tak nepříznivé situaci, že není možné soudní poplatek uhradit, a zároveň i to, proč tomu tak je. Pokud soud poskytuje úlevu uhradit soudní poplatek, tak pouze u těch subjektů, které jsou nemajetné či subjektů, které se octly bez vlastního zavinění v situaci, která jim neumožňuje prostředky ke splnění jejich poplatkové povinnosti si opatřit. Z předložených výpisů z obchodního rejstříku ohledně společnosti XXX s.r.o., XXX, XXX s.r.o., XXX a XXX s.r.o., XXX lze učinit závěr, že žalobce je jednatelem výše uvedených společností, tj. osobou, v jejíž schopnostech je vykonávat tuto činnost. Ve společnosti XXX s.r.o., IČ xxx byl jako společník vymazán 6.4.2002, jediným společníkem zůstal Jiří O., nar. xxx, ve společnosti XXX s.r.o. IČ xxx je od 30.12.2003 jediným společníkem Kateřina O., nar. xxx, ve společnosti XXX s.r.o., IČ xxx vlastní obchodní podíl ve výši 10 %. Z daného lze učinit závěr, že mimo starobního důchodu je schopen vykonávat činnost, za niž má být odměňován (§ 125 odst. 1 obchodního zákoníku před novelou), navíc ve dvou z výše uvedených společností jsou jedinými společníky rodinní příslušníci. Dle žalobního návrhu

žalovaný neplatně vypověděl dopisem ze dne 20.10.1999 Smlouvu o poskytnutí hypotéčního úvěru č. 800.015, která byla uzavřena dne 15.5.1996. Dne 26.2.2001 žalovaný provedl dražbu nemovitostí, které žalobce zastavil na základě zástavní smlouvy uzavřené dne 15.5. 1996, a dne 30.9.2002 podal návrh na prohlášení konkursu na majetek. Dne 7.5.2002 žalobce uzavírá s Jiřím O., nar. xxx darovací smlouvu, na základě které na výše uvedeného převádí majetek vyspecifikovaný v článku prvním a druhém notářského zápisu NZ 150/2002,N 150/2002. Je zcela zřejmé, že se jedná o majetek v hodnotě několika milionů. V současné době disponuje částkou 78.845,34 Kč.

Tvrzení žalobce o rozsahu jeho majetku odvolací soud shledal správnými, ale zároveň je nezbytné uvést, že žalovaný značný majetek převedl na osoby blízké v době, kdy se dostal do sporu ohledně ukončení Smlouvy o poskytnutí hypotéčního úvěru. V současné době je schopen vykonávat činnost jednatele společnosti, za kterou má být odměňován, navíc ve dvou společnostech jsou jedinými společníky blízcí příbuzní. Dle sazebníku soudních poplatků má být hrazeno dle položky 1b z návrhu na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění, 4 % z částky s tím, že dle poznámek k celému sazebníku soudní poplatek je vybírán maximálně v částce 1.000.000 Kč, to vše k datu podání žaloby (24.11.2010). S ohledem na výše uvedené se mění usnesení soudu prvního stupně tak, že žalobci se stanovuje k úhradě soudní poplatek 50.000 Kč, což je 5 % z částky, kterou by byl povinen platit jinak z návrhu. Soud neshledal, že by na straně žalobce existovaly zvlášť závažné důvody, za nichž by bylo možno přiznat žalobci úplné osvobození od soudního poplatku. Odvolací soud proto přistoupil ke změně usnesení dle § 220 o. s. ř. per analogiam a žalobci přiznal 95% osvobození od soudního poplatku.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení lze podat dovolání do 2 měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

V Praze dne 18. června 2014

JUDr. Růžena Kučerová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Eva Horáková